

Aplinkos ir paveldo saugojimo sąjūdis

Lietuvos Respublikos kultūros ministrei Lianai Ruokytei-Jonsson

2018 METŲ KOVO 6 DIENOS PIKETO REZOLIUCIJA

Mes, 2018 m. kovo 6 d. piketo rengėjai ir dalyviai, kreipiamės į Jus primindami, kad Lietuvos piliečių 1992 m. spalio 25 d. referendume priimtos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 42 straipsnyje yra įtvirtintas mūsų valstybės įsipareigojimas rūpintis Lietuvos istorijos, meno ir kitų kultūros paminklų bei vertybių apsauga, o Jūs kaip kultūros ministrė esate asmeniškai už tai atsakinga – tokią Jūsų atsakomybę nustato Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 5 straipsnio 2 dalis.

Raginame Jus prisiimti šią atsakomybę.

Reiškiamo protestą dėl šiuo metu vykdomų daugiabučių namų statybų buvusiam Vilniaus misionierių vienuolyno ir Viešpaties Dangun Žengimo bažnyčios ansamblyje bei planų užstatyti viešbučiu ir septynių aukštų administracinių pastatų kompleksu Vilniaus Lukiškių dominikonų vienuolyno statinių ansamblį su Šv. apaštalų Jokūbo ir Pilypo bažnyčia – vertiname šių Vilniaus istorinei ir estetinei tapatybei ypatingai svarbių ansamblių skaidymą ir užstatymą kaip neskaidriais metodais vykdomą ir įteisinamą vandalizmą.

Šis vandalizmas turi būti sustabdytas, o už tai atsakingi asmenys turi susilaukti savo veiksams adekvačių sankcijų, todėl reikalaujame:

1. nedelsiant inicijuoti panaikinimą dokumentų, sudariusių sąlygas planuoti nacionalinės reikšmės valstybės saugomo Vilniaus Lukiškių dominikonų vienuolyno statinių ansamblio (u. k. 1073) užstatymą viešbučiu ir administracinių pastatų kompleksu, apie kurį žinome iš UAB „Archinova“ rengiamo projekto vizualizacijos ir projekto vadovo Antano Gvildžio nepriimtinių viešų komentarų. Imtis veiksmų, kad fiziniai ir juridiniai asmenys, nederamai parengę, suderinę, patvirtinę šios teritorijos detaliuosius planus ir projektinę dokumentaciją, netektų Jūsų išduotų atestatų, leidžiančių projektuoti kultūros paveldo objektų teritorijose. Jei reikia – inicijuoti kreipimąsi į teismą. Visuomenei viešai pateikti išsamią informaciją, kas ir kada priėmė sprendimus, leidusius žaloti šį ansamblį, ir pareikalauti tai padariusių asmenų atsakomybės. Pritariame Lietuvos dailės istorikų draugijos vertinimui, kad įgyvendinus šį projektą daugiaaukštis naujadarų kompleksas nustelbtų nacionalinės reikšmės baroko architektūros ansamblį, būtų sunaikinta visa vienuolyno ir didesnės bažnyčios dalies panorama bei vaizdas, sudarkyti Šv. Jokūbo ligoninės pastatų komplekso (u. k. 30748) tūriai bei jų architektūros pobūdis.
2. atleisti Kultūros paveldo departamento direktorę Dianą Varnaitę. Daugiabučių statybos Misionierių ansamblyje bei planai užstatyti viešbučiu ir biurais Vilniaus Lukiškių dominikonų vienuolyno statinių ansamblį yra pakankami sistemos degradavimo įrodymai. Jeigu galima skaidyti ir užstatyti tokios vertės ansamblius, tai įmanoma viskas, įskaitant „maksimą“ ant Gedimino kalno. Už tokį sistemos supuvimą pirmiausia yra atsakingi jos vadovai. Primename, kad KPD veikla pastaraisiais metais buvo įvertinta neigiamai. Tai aiškiai pasakė tiek Valstybės kontrolė, kuri yra aukščiausia audito institucija Lietuvos Respublikoje, tiek

Valstybinė kultūros paveldo komisija, pagal įstatymą aukščiausio lygio ekspertinė institucija, kuria kultūros ministras gali pasiremti pveldosaugo klausimais.

3. Paaiškinti, kodėl Kultūros ministerija negynė viešojo intereso Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui nagrinėjant prokuratūros pareiškimą dėl kelių daugiabučių statyboms atvėrusio Misionierių ansamblio specialiojo plano, nors Kultūros paveldo departamento direktorės 2017 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. Į-85 sudaryta laikinoji komisija 2017 m. gegužės 4 d. išvadose konstatavo, kad jis neatitiko tuo metu galiojusių teisės aktų, suardė ansamblio vientisumą ir leido jį žaloti. Ištirti, įvertinti ir pateikti visuomenei oficialią informaciją apie verslo interesus tenkinusių politikų spaudimą KPD, kad ansamblio teritorija būtų padalinta, vienoje jo dalyje panaikinant griežtus apribojimus ir atveriant kelią statyboms, o būtent, procesą, kai 2010 m. tuometio vyriausybės kanclerio Deivido Matulionio vadovaujama susitikime su verslininkais Kultūros ministerija „buvo įpareigota organizuoti posėdį, kuriame būtų pasiektas susitarimas“ dėl Misionierių ansamblio specialiojo plano rengimo.
4. nedelsiant inicijuoti viešą jau beveik dvejus metus neveikiančios *Vilniaus istorinio centro, įrašyto į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą, išskirtinės visuotinės vertės išsaugojimo ir tausojamojo naudojimo priežiūros komisijos* posėdį dėl statybų Misionierių ansamblyje ir planų užstatyti Vilniaus Lukiškių dominikonų vienuolyno statinių ansamblį. Užtikrinti, kad Aplinkos ir paveldo saugojimo sąjūdis, kitos paveldo išsaugojimu suinteresuotos visuomeninės organizacijos galėtų dalyvauti šiame ir kituose posėdžiuose kaip pilnateisiai komisijos nariai. Ministrės prašome pačios vadovauti šiam posėdžiui, nes dabartinis šios neveikiančios komisijos vadovas R. Augustinavičius nesugeba organizuoti jos darbo ir turėtų būti nuo šios pareigos atleistas.
5. užtikrinti, kad Kultūros ministerija nebevilkins Lietuvos prisijungimo prie Europos Tarybos Kultūros paveldo vertės visuomenei pagrindų konvencijos, vadinamos Faro konvencija, ir nedelsiant imsis būtinų parengiamųjų darbų. Seimui priėmus rezoliuciją (http://www3.lrs.lt/pls/inter/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1267592) dėl prisijungimo prie šios konvencijos, būtent ministerija vilkina procesą – viceministras R. Augustinavičius informavo, kad ji tik 2019 m. „numato atlikti Nekilnojamojo kultūros paveldo teisės aktų atitikimo Faro konvencijai tyrimą“. Esame įsitikinę, kad nėra jokių kliūčių prisijungti prie šios konvencijos jau 2018 metais, o jos principais vadovautis jau dabar. Vilkinimas, kuriuo užsiima ministerija, dar kartą patvirtina funkcionierių norą, kad visuomenė kuo ilgiau neturėtų galimybių apginti net pačių svarbiausių paveldo vertybių – nes būtent Faro konvencija įtvirtina su kultūros paveldu susijusias piliečių teises kaip neatskiriamas nuo Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje apibrėžtos teisės dalyvauti kultūriname gyvenime.

Pagarbiai

Asociacijos „Aplinkos ir paveldo saugojimo sąjūdis“ atstovai ir kiti kultūros paveldo likimui neabejingi piliečiai